

COSMETIC SURGERY – A HALACHIC REVIEW

Dayan I Weiss – Minchat Yitzchak 6:105

וע"ד השאלה, בענין נתוחי פלסטיק, לתקן או לשפר הצורה, או איזה אבר, שהיו משונים או נתקלקלו ע"י אסון או מזמן הלידה וכו', אם מותר לעשות נתוח כזה, אם אין הכרח בולט בדבר, והוא רק לשם נוי, דהא בכלל נתוח כזה, יש משום חובל בעצמו, ואף משום סכנה, ואסור לאדם לסכן נפשו, כמבואר (בח"מ סי' תכ"ז ויר"ד סי' קט"ז).

והנה בנוגע לטעם חבלה, שפיר הביא כ"ת, מדברי הרמב"ם (פ"ה מה' חובל ומזיק ה"א), דנראה דרק דרך ביזיון אסור, וכן ראה מש"כ בתשו' מהר"א אסאד (חיר"ד סי' רמ"ט), ומה שכתבתי מזה בספרי (ח"א סי' ל"ו אות ד') עיי"ש. - אולם בנוגע לסכנה, זה הערה גדולה, וכבר נגעתי גם בזה בספרי שם (ח"א סי' כ"ח אות ב') עיי"ש, ואף דסברא גדולה מש"כ כ"ת, דודאי עושה נתוח זה לעת צורך, ויש לו איזה דאגה או טירוף דעת ממצבו ומראהו, שרוצה לשנותו ע"י נתוח, וי"ל דה"ה בכלל חולה, אבל מ"מ הרי אינו בכלל חולה שיש בו סכנה, וצ"ע ועוד חזון למועד א"ה. והנני בזה דוש"ת וחותרם בכל חותמי ברכות. יצחק יעקב ווייס.

Rambam – Hilchot Chovel U'Mazik 5:1

אסור לאדם לחבול בין בעצמו בין בחבירו, ולא החובל בלבד אלא כל המכה אדם כשר מישראל בין קטן בין גדול בין איש בין אשה דרך נציון הרי זה עובר בלא תעשה, שנ' [דברים כ"ה ג'] לא יוסיף להכותו, אם הזהירה תורה שלא להוסיף בהכאת החוטא קל וחומר למכה את הצדיק.

Rav Moshe Feinstein – Igrot Moshe CM 2:66

כ' אדר תשכ"ד. נשאלתי בנערה שרוצה ליפות עצמה כדי שיקפצו עליה לקדשה ע"י מה שהמציאו עתה הרופאים ע"י נתוח שהוא חבלה בגופה אם מותרת מצד האיסור לחבול בעצמו.

הרמב"ם הא כתב ברפ"ה מחובל באיסור הכאה לאדם כשר מישראל שהוא במכה דרך נציון ולחד גירסא דרך ביזיון עיי"ש, וא"כ בעובדא זו שהחבלה הוא ליפותה הרי אינו דרך נציון וביזיון שלא שייך האיסור ואם במכה חברו הוא רק דרך נציון וביזיון גם במכה בעצמו אין לאסור כשהוא ליפות שאינו דרך נציון וביזיון.

ויש להביא ראיה לשיטת הרמב"ם מהא דאמר בב"ק שם [דף צ"א] ר"ח כד הוה מסגי ביני היזמי והגא מדלי להו למאניה אמר זה מעלה ארוכה וזה אינו מעלה ארוכה ואם כל חובל חייב איך היה מותר לו לילך ביני היזמי והגא בלא בגדים שיחבול בעצמו הא יעבור איסור חובל בעצמו ואף שאינו מתכוין הא היה פסיק רישיה דדוחק לומר דהיה באופן שלא היה פ"ר, ולכן צריך לומר דהאיסור חובל הוא רק דרך נציון וכיון שהיה הליכתו לצורך הרי אין זה דרך נציון וליכא האיסור. ולכן נראה מזה שיש להתיר להנערה ליפות עצמה אף שהוא ע"י חבלה כיון שאינו דרך נציון וביזיון אלא אדרבה לטובתה.

ועיין בסנהדרין דף פ"ד ע"ב שר' מתנא אמר שבן מותר להקיז דם לאביו משום שנאמר ואהבת לרעך כמוך ופרש"י לא הוזהרו ישראל מלעשות לחבריהם אלא דבר שאינו חפץ לעשות לעצמו ... שלכן אף לאביו שלא נאמר בחיוב הכאתו שיהיה דוקא דרך נציון וביזיון וגם ליכא קרא לפטור לרפואה נמי א"א לאסור כשהוא לטובת האב כהקזת דם לרפואה אף שאינו לחשש סכנה ופ"נ.

וקצת ראיה יש עוד להביא מבכורות דף מ"ה ע"א שתנן היתה בה יתרת וחתכה, ואם היה אסור לחותכה ה"ל למיתני אע"פ שאינו רשאי, כדתנן במתני' קמא פ"א ורפ"ב שם במוכר חמורו ופרתו לעכו"ם שתנן אע"פ שאינו רשאי והכא לא נקט משמע שרשאי, ודוחק לומר שמתני' זו פליג אר"ע דמתני' בב"ק וסובר שאדם רשאי לחבול בעצמו דהא לא הובא מתני' זו לתנא שפליג, אלא צריך לומר דכיון שהוא לנוי שלכן הוא לטובתו שרוצה בזה ליכא איסור דחובל והוי מזה ראיה ממש לעובדא דידן שכ"ש בנערה שהיפוי יותר צורך וטובה לה מלאיש דהא איתא בכתובות דף נ"ט ע"ב תני ר"ח אין אשה אלא ליופי שודאי יש להחשיב שהוא לטובתה ומותרת לחבול בשביל להתיפות. משה פיינשטיין.

Rav Yaakov Breisch – Chelkat Yaakov 3:11

ונבא לחשש הא' משום חובל בעצמו. בשו"ע י"ד סי' רמ"א ס"ג וז"ל הי' קוץ תחוב לאביו לא יוציאנו וכו' ולא יקזיז דם ולא יחתוך לו אבר, אע"פ שמכוין לרפואה, וברמ"א, ודוקא שיש שם אחר אבל אין שם אחר והוא מצטער הרי הוא מקיזו וחותר לו כפי מה שירשהו לעשות, וכן הוא בטור וברמב"ם, ומקורו מסנהדרין פ"ד ב', ובמאירי שם הלשון אם אין שם אחר והם מסתכנים או מצטערים עושה לכתחילה והמצוה עליו לעשות - מכ"ז מבואר להדי', דמותר וגם מצוה לחתוך אבר אף בלי סכנה רק שמצטער, ואסור לו ביש אחר מפני שגגת חנק וכבגמרא שם, אבל אחר או אף בנו כשאין אחר, מותר לחתוך אבר מפני צער. ובתוס' שבת נ' ב' ד"ה בשביל וז"ל ואם אין לו צער אחר אלא שמתבייש לילך בין בני אדם שרי, דאין לך צער גדול מזה עכ"ל. ובתוס' תענית ד' א' ד"ה יכול וז"ל דגבי אשה לא דייק עלמא אלא ליופי - א"כ אין לך צער דאית תרתי, דמסתמא היא בושה עם חוטמה לילך בין חברותי' מפני שאשה מתקנאת בירך חברתה, וכידוע גם ביופי חברתה, וכיון דעלמא דייק לגבי אשה רק על היופי, א"כ אין לך צער גדול מזה - א"כ הרי לן הלכה פסוקה, דמפני צער מותר לחתוך אף אבר או להקזיז דם ואין בזה משום עושה חבורה.

ונבא לחשש הב' - כיון דבכל נתוח יש חשש סכנה ואסור להכניס עצמו לסכנה, ומביא לזה דברי אבני נזר י"ד סימן שכ"א, ועיינתי שם וז"ל אך אם הי' זה נתוח (אפערציע) לא הייתי מסכים כלל לעשות הנתוח, שכל נתוח בחזקת סכנה, ואף שהרופאין מביטחין, הנסיון יגיד שאין לסמוך עליהם בזה (והשאלה שם, ליישב רגל עקום בילד). ולפע"ד אין דבריו נאמרים לעשות מזה כלל, דלא כל נתוח ולא כל המקומות שוין בזה.

ועוד פוק חזי מאי עמא דבר, והכי סוגיין דעלמא, שאנשים, רח"ל, עושיין בעצמן נתוח על אברים פנימיים בדקין וריאה, אף שלפי דיננו פשיטא דנקב טריפה, וסומכין על הא דתוס' ריש א"ט אדם אית לי' מזלא, ואנו רואין ב"ה דרוב גדול מתרפאין מזה, וכמה חולאים שאין בהם שום סכנה, רק אפשר סכנת אבר ואף פחות מזה, והולכים להרופאים לנתוח ... והרבה מצינו בש"ס לענין סכנה והשתא דדשו בו רבים שומר פתאים ד', בסוף פ' מפנין לענין הקזה, בע"ז ל' ב' אוכל אדם וכו', בנדה ל"א א' ביום צ' מנא ידע שומר... והכ"נ לענין זה כיון דכבר דשו בו רבים לילך להרופאים אף שנתוח בחזקת סכנה, שומר פתאים ד', ועיינינו רואין ב"ה שרובא דרובא מהחולאים שעושיין להם נתוח (השם יצילנו) מתרפאים. ובמהרש"ם ח"א סימן י"ג כ"ד כ"ה האריך הרבה בנאמנות הרופאים, והעלה כפי מה שנתחדשו כעת כלי ההבטה לתוך הרחם, הרואים את כל הרחם כאלו הוא בחוץ, יש להאמינם במה שאומרים, והוי כמכה חיצונה, אגן נמי נאמר, מזמן המהרש"ם עד כעת שנתחדשו כלים מכלים שונים, ובפרט בעיירות הגדולות שטעכניק הנתוח לרפואות הולכת ומצדדת קדימה יום יום בצעדים הכי גדולים, שפיר יש לסמוך על אמירתם כשאומרים שע"י הנתוח יתרפא, ואין בזה חשש משום אל יעמוד אדם במקום סכנה וכאמור, כיון שכבר דשו רבים, שומר פתאים.

Rav E Waldenberg – Tzitz Eliezer 11:41

ברור דאין לך אלא חידושו במקום שהחבלה באה כדי לרפאות ולהשיב אבידת גופו, ויוצא מכלל זה חבלה לשם נוי ויופי שאין בה כל השבה של אבידת הגוף אם כי לחבול כדי לשנותו לפי טעמו ולהתחכם על הצורה שחקק בו יוצרו או כדי לחדש נעוריו ולסתור גזירת מלכו של עולם, ועל אחת כמה דנעלה מכל ספק שאסור לו לאדם בהחלט להכניס את עצמו עבור כך לשום סכנה כל שהיא הכרוך בדרך כלל בכל ניתוח שהוא, ובכאן כפול הוא ע"פ רוב הניתוח, האחד בחלק הגוף שמשם מוציאים חתיכת העור והשני במקום שרוצים להרכיבו, ואך מגוחך הוא לבוא ולהציע להתיר ניתוח כזה לנשים בגבוב קולות עפ"י מדרשים שונים המהללים היופי לנשים, ואין כדאי אפי' להשיב ע"ז דאין לבכזאת מקום בהל' כלל, דסוג דמיונות כאלה הוא אפילו הרבה למטה מן הך דאמרו דאין למדין מן המדרשות, ורק באופן מליצי יש להשיב ע"ז בדברי שהע"ה שהטיף ברוח ד' אשר בקרבו ואמר: שקר החן והבל היופי אשה יראת ד' היא תתהלל, וכל אשר יראת ד' נגע בלבה לא תלך שולל אחרי להיטת עשיית נתוחים פלסטיים כאלה לשם יופי ונוי בלבד ושע"פ רוב המה רק לפי מראה עינים והלך נפש של בני האדם שאין אחד דומה למשנהו ושע"ז כבר הביא בשו"ת נודע ביהודה מהדו"ק חו"ד סי' ס"ח מה דמתלי אמרין החשק אין לו עינים, ואפילו התייפות מן השמים ע"י תפלה מצינו בחז"ל תענית ד' כ"ג ע"ב שלא עלה הדבר יפה עד שחזרה לקדמותה, ואם אין להטריח את הקונה לשנות את הטבע על אחת כמה שאין לו לאדם להתחכם בעצמו לשנות הטבע בפעולות כאלה, והר"ז כאומר לאומן שעשאו כמה מכווער כלי זה שעשית (עיין תענית ד' כ' ע"ב). ע"כ נראה להלכה כנ"ל דאסור לו לאדם לעשות לו ניתוח פלסטי, וכן לרופא לבצע ניתוח כזה, לשם יופי וכדומה וכנז"ל, ואין להאריך בכאן יותר מזה.